

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การประเมินหลักสูตรการสาธารณสุขชุมชน(ผดุงครรภ์อนามัย)ในครั้งนี เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนผดุงครรภ์อนามัย ศูนย์อนามัยแม่และเด็กเขต 9 จังหวัดยะลา ซึ่งในบทนี้จะเป็นการเสนอสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินหลักสูตรการสาธารณสุขชุมชน(ผดุงครรภ์อนามัย) ฉบับ พ.ศ.2526 ของโรงเรียนผดุงครรภ์อนามัย ศูนย์อนามัยแม่และเด็กเขต 9 จังหวัดยะลา

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตการวิจัยโดยสังเขปคือ ดำเนินการวิจัยตามกรอบการประเมินของแบบจำลองซิป (CIPP Model) โดยมีมุ่งประเมินส่วนต่างๆคือ

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation) คือประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตร
2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) คือประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ผู้สอน ผู้เรียน และสิ่งประกอบอื่นๆ
3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) คือประเมินความเหมาะสมสอดคล้องของการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน
4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) คือประเมินคุณลักษณะของผดุงครรภ์อนามัยที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการสาธารณสุขชุมชน(ผดุงครรภ์อนามัย) จากโรงเรียนผดุงครรภ์อนามัย ศูนย์อนามัยแม่และเด็กเขต 9 จังหวัดยะลาว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรหรือไม่เพียงใด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีดำเนินการโดยสังเขปดังนี้

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 593 คน ประกอบด้วย

1. อาจารย์ จำนวน 43 คน
2. นักศึกษาผดุงครรภ์ก่อนนามัย จำนวน 220 คน
3. ผดุงครรภ์ก่อนนามัย จำนวน 165 คน
4. ผู้บังคับบัญชาขั้นต้นของผดุงครรภ์ก่อนนามัย จำนวน 165 คน

เครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง 4 ชุดคือ

1. แบบประเมินสำหรับอาจารย์
2. แบบประเมินสำหรับนักศึกษา
3. แบบประเมินสำหรับผดุงครรภ์ก่อนนามัย
4. แบบประเมินสำหรับผู้บังคับบัญชาขั้นต้นของผดุงครรภ์ก่อนนามัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการ 2 วิธี คือ ข้อมูลจากอาจารย์และนักศึกษาผู้วิจัยเก็บด้วยตนเอง ส่วนข้อมูลจากผดุงครรภ์ก่อนนามัยและผู้บังคับบัญชาขั้นต้นเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งทางไปรษณีย์

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้ค่าสถิติร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปเป็น 5 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สรุปข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน แบ่งเป็น 4 กลุ่มคือ

1. อาจารย์ อาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-40 ปี มีพื้นความรู้สาขาวิชาชีพการพยาบาล มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นอาจารย์ประจำโรงเรียนผดุงครรภ์ก่อนนามัย ศูนย์อนามัยแม่และเด็กเขต 9 จังหวัดยะลา อาจารย์ประจำฯ ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานระหว่าง 1-10 ปี อาจารย์ประจำฯสอนนักศึกษาผดุงครรภ์ก่อนนามัยในภาคทฤษฎีเฉลี่ยสัปดาห์

ละ 1-5 ชั่วโมงและ 6-10 ชั่วโมงในจำนวนที่เท่ากัน และสอนในภาคปฏิบัติโดยเฉลี่ยสัปดาห์ละ 21-30 ชั่วโมง และนอกจากการสอนนักศึกษาผดุงครรภ์อนามัยแล้วอาจารย์ประจำจะต้องทำงานด้านวิชาการและงานบริหารด้วย

2. นักศึกษา นักศึกษาผดุงครรภ์อนามัยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 17-22 ปี มีพื้นความรู้มัธยมปีที่ 6 สายวิชาวิทย์-คณิต และ ภาษา-คณิต ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นผู้ให้บริการทางด้านการศึกษาหรือสาธารณสุขมาก่อนเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่มีความสนใจต่อวิชาชีพนี้ในระดับค่อนข้างมากและระดับมาก สำหรับเหตุผลที่เลือกเรียนวิชาชีพนี้เพราะเมื่อสำเร็จแล้วมีงานทำทันทีและเพราะผู้ปกครองต้องการให้เรียน

3. ผดุงครรภ์อนามัย ผดุงครรภ์อนามัยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-24 ปี มีพื้นความรู้สายสามัญระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 สายวิชาวิทย์-คณิต และภาษา-คณิต มีความสนใจต่อวิชาชีพนี้ในระดับค่อนข้างมาก สำหรับเหตุผลที่เลือกเรียนหลักสูตรนี้เพราะมีงานทำทันทีที่สำเร็จการศึกษาและเพราะมีความสนใจในวิชาชีพนี้มาก ส่วนประสบการณ์ในการทำงานในหน้าที่ของผดุงครรภ์อนามัยมีตั้งแต่ 6 เดือนถึง 1 ปี 6 เดือน

4. ผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผดุงครรภ์อนามัยส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-30 ปี มีพื้นความรู้วิชาชีพสาขาวิชาพนักงานอนามัย และผดุงครรภ์อนามัย มีวุฒิการศึกษาสูงสุดคือระดับประกาศนียบัตร และผู้บังคับบัญชาชั้นต้นมีเวลาปฏิบัติงานร่วมกับผดุงครรภ์อนามัยผู้รับการประเมินเป็นเวลาตั้งแต่ 1 ปี 6 เดือนลงไป

ตอนที่ 2 สรุปผลการประเมินบริบท (Context Evaluation) แบ่งได้ดังนี้คือ

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตรได้รับการประเมินว่าเขียนด้วยภาษาที่มีความชัดเจน สามารถนำไปสู่การปฏิบัติจริงได้ และมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม รวมทั้งเป็นวัตถุประสงค์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์แห่งวิชาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างมาก

2. โครงสร้างของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรได้รับการประเมินดังนี้คือ โครงสร้างตลอดหลักสูตรซึ่งมีหน่วยกิตรวมไม่น้อยกว่า 82 หน่วยกิต ประกอบด้วยวิชาพื้นฐานทั่วไป 20 หน่วยกิต วิชาชีพ 60 หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิตนั้น เป็นโครงสร้างที่มีความเหมาะสม สำหรับหน่วยกิตรายวิชาส่วนใหญ่ได้รับการประเมินว่าเหมาะสมแล้ว

3. เนื้อหาสาระของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตรนี้ได้รับการประเมินว่า

โดยทั่วไปแล้วปริมาณเนื้อหาของหลักสูตรเหมาะสมกับเวลา 2 ปีที่กำหนดให้ใช้ในการศึกษาในหลักสูตรนี้ ส่วนความยากง่ายของเนื้อหาวิชาก็มีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน และเนื้อหาวิชามีความสำคัญสำหรับการศึกษาต่อเนื่องในอนาคต นอกจากนี้ผดุงครรภอนามัยได้ประเมินว่าเนื้อหาวิชาต่างๆ โดยเฉพาะในหมวดวิชาชีพนั้นมีความจำเป็นต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในวิชาชีพ สำหรับวิชาการใช้สมุนไพรนั้นผู้ประเมินเกือบทุกคนประเมินว่าวิชานี้มีความจำเป็นต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานแต่ทางโรงเรียนยังมิได้เปิดสอน ส่วนความเพียงพอของเนื้อหาวิชานั้นส่วนใหญ่ได้รับการประเมินว่าเพียงพอ มีเพียงบางรายวิชาเท่านั้นที่ได้รับข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่มเติมเนื้อหาให้มากขึ้น

ตอนที่ 3 สรุปผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation)

1. ผลการประเมินผู้สอนและผู้เรียน อาจารย์และนักศึกษาประเมินผู้สอนและผู้เรียนในหลักสูตรการสาธารณสุขชุมชน (ผดุงครรภอนามัย) ของโรงเรียนผดุงครรภอนามัย ศูนย์อนามัยแม่และเด็กเขต 9 จังหวัดยะลา ว่ามีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนในหลักสูตรนี้ในระดับค่อนข้างมาก ยกเว้นในด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาตามการประเมินของนักศึกษารายกกว่าอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

2. ด้านสิ่งประกอบอื่นาคือตำรา โสตทัศนอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์การฝึกปฏิบัติ และสถานที่เรียนปรากฏว่าส่วนใหญ่ได้รับการประเมินว่ามีปริมาณค่อนข้างน้อย บางชนิดมีคุณภาพค่อนข้างต่ำ และบางชนิดมีความสะดวกในการใช้บริการค่อนข้างน้อย สำหรับสถานที่ฝึกปฏิบัติงานนั้นพบว่าที่โรงพยาบาลแม่และเด็ก ของศูนย์อนามัยแม่และเด็กเขต 9 จังหวัดยะลามีปริมาณและประเภทของผู้ป่วยสำหรับการฝึกปฏิบัติอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย และนักศึกษาได้ประเมินความร่วมมือของเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลแม่และเด็กที่มีต่อการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาว่าอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยเช่นกัน ส่วนแผนกสำหรับฝึกปฏิบัติงานของทุกสถานที่ฝึกได้รับการประเมินจากอาจารย์และนักศึกษาว่าเพียงพอในระดับค่อนข้างมาก

ตอนที่ 4 สรุปผลการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

1. ด้านการจัดการเรียนการสอน อาจารย์ นักศึกษา และผดุงครรภอนามัยได้ประเมินสอดคล้องกันว่าโดยทั่วไปแล้วการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรการสาธารณสุขชุมชน (ผดุงครรภอนามัย) ของโรงเรียนผดุงครรภอนามัย ศูนย์อนามัยแม่และเด็กเขต 9 จังหวัด-

ยะลา อยู่ในระดับดีค่อนข้างมาก สำหรับความเหมาะสมของการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ นั้น อาจารย์และนักศึกษาประเมินว่าส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมในระดับค่อนข้างมาก ยกเว้นในรายวิชาสุขศึกษา วิชาสถิติศาสตร์และการพยาบาลสถิติศาสตร์ 1 ซึ่งอาจารย์ประเมินว่าจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมในระดับค่อนข้างน้อย ส่วนนักศึกษานั้น ประเมินว่าวิชาเคมี จัดการเรียนการสอนเหมาะสมในระดับค่อนข้างน้อย

3. ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน อาจารย์ นักศึกษา และผดุงครรภ์-อนามัยประเมินได้สอดคล้องกันว่าโดยทั่วไปแล้วการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนมีความเหมาะสมและมีความยุติธรรมในระดับค่อนข้างมาก ยกเว้นเรื่องความยุติธรรมของการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยตามการประเมินของผดุงครรภ์อนามัย ปรากฏว่าอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย สำหรับการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ อาจารย์และนักศึกษาประเมินว่าส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับค่อนข้างมาก ยกเว้นในรายวิชาเคมี ที่มีผลการประเมินจากนักศึกษาว่ามีความเหมาะสมในระดับค่อนข้างน้อย

ตอนที่ 5 สรุปผลการประเมินผลผลิต

อาจารย์ และผู้บังคับบัญชาชั้นต้น ตลอดจนผดุงครรภ์อนามัย ได้ประเมินสอดคล้องกันว่าผดุงครรภ์อนามัยที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการสาธารณสุขชุมชน (ผดุงครรภ์อนามัย) จากโรงเรียนผดุงครรภ์อนามัย ศูนย์อนามัยแม่และเด็กเขต 9 ยะลานั้นเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะเฉพาะทางวิชาชีพ ตรงตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับค่อนข้างมาก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจและควรนำมาอภิปรายดังนี้คือ

1. ข้อมูลการประเมินบริบท (Context Evaluation)

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตรการสาธารณสุขชุมชน (ผดุงครรภ์อนามัย) ฉบับ พ.ศ. 2526 ได้รับการประเมินว่ามีความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในระดับมาก 3 ข้อคือข้อที่ 12, 13 และ 15 ส่วนอีก 12 ข้อนั้นได้รับการประเมินว่ามีความชัดเจนอยู่ในระดับค่อนข้างมากทั้งนี้อาจเนื่องจากวัตถุประสงค์ที่กล่าวถึงใน 3 ข้อแรกเขียนโดยเน้นในเรื่องเดียวกันอย่างชัดเจน ส่วนวัตถุประสงค์อีก 12 ข้อซึ่งแม้จะมีค่าเฉลี่ยของการประเมินอยู่ในระดับค่อนข้างมากก็ตาม เมื่อพิจารณาตามหลักการเขียนวัตถุประสงค์แล้วจะเห็นว่าบางข้อระบุไว้หลาย

ประเด็นด้วยกัน อาจทำให้ผู้อ่านเข้าใจได้หลายลักษณะก็อาจเป็นไปได้ซึ่งหากจะแยกกล่าวเป็นข้อๆ ก็น่าจะกระทำได้ทั้งนี้ เพื่อให้วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และวัตถุประสงค์ที่กำหนดนั้นควรมีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม รวมทั้งมีความเป็นเอกลักษณ์แห่ง - วิชาชีพในระดับมากด้วย ซึ่งในการพัฒนาหลักสูตรจำเป็นต้องมีการปรับปรุงในเรื่องเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญทั้งนี้ เพราะวัตถุประสงค์ของหลักสูตรนั้นนอกจากจะเป็นรากฐาน ในการกำหนดเนื้อหาและมวลประสบการณ์การเรียนรู้ในหลักสูตรแล้ว ยังเป็นแนวทางสำหรับผู้-ปฏิบัติได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

1.2 โครงสร้างของหลักสูตร อาจารย์ได้ประเมินว่าโครงสร้างของหลักสูตร การสาธารณสุขชุมชน (ผดุงครรภ์อนามัย) ฉบับ พ.ศ. 2526 ซึ่งตลอดหลักสูตรมีจำนวนหน่วยกิตรวม ไม่น้อยกว่า 82 หน่วยกิตโดยแบ่งเป็นวิชาพื้นฐานทั่วไป 20 หน่วยกิต วิชาชีพ 60 หน่วยกิต และ วิชาเลือกไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิตนั้นมีความเหมาะสมแล้ว แต่เมื่อพิจารณาตามหลักการของการ กำหนดปริมาณหน่วยกิตในแต่ละหมวดวิชาจะเห็นว่ามีคุณสมบัติกันในระดับค่อนข้างน้อย ทั้งนี้อาจ เนื่องจากหลักสูตรนี้มีเวลาศึกษาน้อยและมุ่งให้ผู้สำเร็จการศึกษามีทักษะในการปฏิบัติงานในวิชาชีพ มาก จึงเน้นเฉพาะในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปและหมวดวิชาชีพเท่านั้น สำหรับจำนวนหน่วยกิตใน แต่ละรายวิชาที่มีผลการประเมินว่าส่วนใหญ่มีจำนวนหน่วยกิตเหมาะสมแล้วยกเว้นวิชาจรรยาวิชาชีพ ซึ่งมีผลการประเมินว่ามีจำนวนหน่วยกิตน้อยเกินไป อาจเนื่องจากอาจารย์ผู้สอนซึ่งเป็นผู้ประเมินมี ความห่วงใย เพราะการปลูกฝังจรรยาวิชาชีพนั้นจำเป็นต้องใช้เวลาอันจึงต้องการให้มีจำนวน- หน่วยกิตเพิ่มมากขึ้นเพื่อจะได้มีเวลาในการบรรยายหรือพูดคุยกันในเรื่องนี้ให้มากขึ้นซึ่งถ้าสามารถ ปรับโครงสร้างโดยการเพิ่มจำนวนหน่วยกิตได้ก็จะเป็นการดีแต่หากไม่สามารถเพิ่มจำนวนหน่วยกิต ในรายวิชานี้ได้แล้ว อาจจะทำให้ได้ลักษณะของการสอนสอดแทรกเข้าไปในรายวิชาอื่นๆ โดยเฉพาะในขณะฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยต่างๆ

1.3 เนื้อหาสาระของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตรการสาธารณสุขชุมชน (ผดุงครรภ์อนามัย) โดยทั่วไปได้รับการประเมินจากผดุงครรภ์อนามัยว่ามีปริมาณเหมาะสมกับเวลา 2 ปีที่กำหนดให้ใช้ในหลักสูตรนี้ เนื้อหาที่มีความง่ายเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนอยู่ใน ระดับค่อนข้างมาก เนื้อหาที่มีความสำคัญสำหรับการศึกษาต่อเนื่องในอนาคต สำหรับเนื้อหาในราย วิชาต่างๆ ส่วนใหญ่มีความจำเป็นต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับค่อนข้างมากยกเว้นใน- วิชา เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น วิชาเคมี วิชาฟิสิกส์ วิชาการใช้ห้องสมุด วิชาทฤษฎีการศาสตร์และ

วิชาการเกษตรเบื้องต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติงานในวิชาชีพจำเป็นต้องใช้ความรู้จาก เนื้อหารายวิชาต่างๆในหมวดวิชาชีพเป็นสำคัญ และรายวิชาที่มีผลการประเมินว่ามีความจำเป็น ต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในวิชาชีพอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยนั้นเป็นรายวิชาในหมวดพื้นฐาน ทั่วไปซึ่งจะต้องเรียนรู้เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนในรายวิชาต่างๆในหมวดวิชาชีพ หรือเพื่อ เป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาค้นคว้าในอนาคต และบางรายวิชาที่มีค่าเฉลี่ยในระดับค่อนข้างน้อย เหล่านี้เป็นรายวิชาในหมวดวิชาเลือกซึ่งให้เลือกเรียนตามความสนใจของผู้เรียนเองดังนั้นข้อมูล เกี่ยวกับการประเมินประโยชน์ของ เนื้อหารายวิชาต่างๆต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในวิชาชีพ จึงปรากฏดังกล่าว่า อย่างไรก็ตามในรายวิชาต่างๆที่ผดุงครรภอนามัยสูงกว่าร้อยละ 20 ประเมิน ว่าไม่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในวิชาชีพนั้นโดยแท้จริงแล้วจะเห็นว่าเนื้อหารายวิชา เหล่านี้มีความจำเป็นต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานค่อนข้างมาก เช่นในรายวิชาการ- เกษตรเบื้องต้นนั้นผดุงครรภอนามัยจำเป็นต้องนำความรู้ไปใช้เป็นอย่างมากเพราะการปฏิบัติงาน ในปัจจุบันจะต้องมีการร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่ใน 4 กระทรวงหลักคือกระทรวงเกษตรฯ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงมหาดไทย ดังนั้นผดุงครรภอนามัยจึง ต้องมีความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเกษตรด้วย แต่เมื่อผลการประเมินพบว่ามีความจำเป็นในระดับ ค่อนข้างน้อยนั้นจึงควรพิจารณาเกี่ยวกับรายละเอียดของเนื้อหาวิชาและวิธีการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนเห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ของ เนื้อหารายวิชาต่างๆเหล่านั้นต่อไป สำหรับในการประเมินความเพียงพอของเนื้อหาวิชานั้นผู้ที่ประเมินคือผดุงครรภอนามัยที่ประเมิน ว่าเนื้อหารายวิชานั้นมีความจำเป็นต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานเท่านั้นซึ่งผลการประเมินพบว่าส่วนใหญ่เนื้อหาไม่เพียงพอ มีเพียงวิชาเกษตรวิทยาเท่านั้นที่มีข้อเสนอแนะว่าควรเพิ่ม เนื้อหาให้มากขึ้น ส่วนวิชาการใช้สมุนไพรนั้นผดุงครรภอนามัยเกือบทุกคนประเมินว่ามีความ จำเป็นต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานแต่ทางโรงเรียนผดุงครรภอนามัยยะลาไม่ได้เปิดสอน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากเมื่อผดุงครรภอนามัยปฏิบัติงานในหน้าที่ไประยะหนึ่งแล้วจะสามารถพิจารณาได้ว่าเนื้อหา รายวิชาใดบ้างที่มีความจำเป็นต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งผู้ประเมินได้เสนอแนะเพิ่ม เต็มว่านอกจากวิชาเกษตรวิทยาแล้วควรเพิ่มเนื้อหาในรายวิชาต่างๆดังนี้คือ วิชาภาษาอังกฤษ ควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับศัพท์ทางการแพทย์ วิชาปฏิบัติการสาธารณสุขชุมชนควรเพิ่มระยะเวลา ในการฝึกปฏิบัติและควรให้ฝึกปฏิบัติงานเฉพาะในชุมชนและสถานีนอนามัยเท่านั้นเพราะผดุงครรภอนามัย ส่วนใหญ่เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะต้องปฏิบัติงานในสถานีนอนามัย และในวิชาการใช้สมุนไพร

เนื้อหาที่เรียนในวิชาเภสัชวิทยาไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานซึ่งในปัจจุบันนี้งาน-
 สาธารณสุขมูลฐานกำลังให้ความสนใจในเรื่องการใช้สมุนไพรเพื่อการบำบัดรักษาโรคเบื้องต้น
 และสนับสนุนการปลูกสมุนไพรไว้ใช้ประโยชน์เป็นอย่างมากทางโรงเรียนจึงควรเปิดสอนในวิชา
 เป็นอย่างยิ่ง

อย่างไรก็ตามผลที่ได้จากการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และ
 เนื้อหาสาระของหลักสูตรในครั้งนี้เป็นเพียงการประเมินของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการผลิตผดุงครรภ์
 อนามัยที่โรงเรียนผดุงครรภ์อนามัย ศูนย์อนามัยแม่และเด็กเขต 9 ยะลาแห่งเดียวเท่านั้น ซึ่งนับ
 เป็น 1 ใน 7 แห่งของโรงเรียนผดุงครรภ์อนามัยทั่วประเทศ ดังนั้นการจะตัดสินใจเพื่อการพัฒนา
 หลักสูตรควรได้ข้อมูลที่ครอบคลุมเสียก่อนจึงสมควรประเมินหลักสูตรในลักษณะเดียวกันนี้ในโรงเรียน
 ผดุงครรภ์อนามัยอีก 6 แห่ง ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการพิจารณาตัดสินใจปรับปรุงแก้ไขใน
 ส่วนที่บกพร่องหรือควรปรับปรุงเพื่อให้ดียิ่งขึ้นต่อไป และเนื่องจากปัจจุบันได้มีการประกาศใช้
 พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พุทธศักราช 2528 มาตั้งแต่วันที่ 20
 สิงหาคม 2528 ดังนั้นหากจะมีการพัฒนาหลักสูตรครั้งต่อไปก็สมควรนำข้อมูลเกี่ยวกับระเบียบ
 ข้อบังคับของการพยาบาลและการผดุงครรภ์ในพระราชบัญญัติฉบับนี้มาร่วมพิจารณาด้วยทั้งนี้เพื่อให้
 ได้ผลผลิตที่มีคุณลักษณะสอดคล้องกับงานที่ต้องปฏิบัติ และควรถูกกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรให้
 สอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรที่จะศึกษาต่อเนื่องได้หลายหลักสูตร เช่น หลักสูตร-
 พยาบาลศาสตร์ของวิทยาลัยพยาบาลทั่วประเทศ หลักสูตรพยาบาลอนามัยชุมชน มหาวิทยาลัย-
 สุโขทัยธรรมมาธิราช เป็นต้น

2. ข้อมูลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation)

2.1 ข้อมูลด้านการประเมินผู้สอนและผู้เรียน อาจารย์และนักศึกษาประเมิน
 ได้ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเดียวกันคือผู้สอนและผู้เรียนในหลักสูตรการสาธารณสุขชุมชน(ผดุงครรภ์-
 อนามัย) ของโรงเรียนผดุงครรภ์อนามัย ศูนย์อนามัยแม่และเด็กเขต 9 ยะลามีความเหมาะสมกับ
 การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนี้ในระดับค่อนข้างมาก แต่มีข้อน่าสังเกตว่าในเรื่องความรู้
 พื้นฐานก่อนเข้าเรียนในหลักสูตรนี้นั้นแม้จะมีผลการประเมินว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับค่อนข้าง
 มากก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาคำตอบเกี่ยวกับพื้นฐานความรู้ของคนต่อการเรียนในหลักสูตรนี้ใน
 แบบประเมินแต่ละฉบับปรากฏว่านักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้สายวิชาชีพ-คณิต จะประเมินว่าความรู้
 ของตนเพียงพอต่อการเรียนในหลักสูตรนี้อยู่ในระดับมากและระดับค่อนข้างมาก และนักศึกษาที่

มีพื้นฐานความรู้สายวิชาภาษา-คณิต ได้ประเมินว่าพื้นฐานความรู้ของตนมีเพียงพอต่อการเรียนในหลักสูตรนี้อยู่ในระดับค่อนข้างมาก แต่นักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้สายวิชาภาษาต่างประเทศและสายวิชาอื่นน่าจะประเมินว่าพื้นฐานความรู้ของตนเพียงพอต่อการเรียนในหลักสูตรนี้ในระดับค่อนข้างน้อยและระดับน้อย ซึ่งเมื่อนำผลการประเมินมาหาค่าเฉลี่ยปรากฏว่าเนื่องจากส่วนใหญ่ศึกษามีพื้นฐานความรู้สายวิชาวิทย์-คณิต และภาษา-คณิต จึงทำให้มีค่าเฉลี่ยว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก นอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของอาจารย์สอดคล้องกันว่าควรมีการระบุว่าจะรับเฉพาะผู้ที่มีพื้นฐานความรู้สายวิชาวิทย์-คณิตเท่านั้น ทั้งนี้เพราะผู้ที่มีได้มีพื้นฐานความรู้ทางวิทยาศาสตร์จะมีปัญหาในการเรียนในหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นอย่างมาก สำหรับผู้วิจัยมีความเห็นว่าการที่กองอนามัย-ครอบครัว กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข มิได้ระบุชัดเจนว่าผู้มีสิทธิ์สอบคัดเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้จะต้องมีพื้นฐานความรู้สายวิชาวิทย์-คณิตเท่านั้น อาจเนื่องจากยังไม่มีรายงานการวิจัยที่สามารถนำมายืนยันได้ว่าจะต้องเป็นเช่นนั้นจึงทำให้ไม่มีการระบุไว้ได้ ดังนั้นผลจากการวิจัยในครั้งนี้จึงพอจะเป็นเครื่องชี้แนะให้ผู้รับผิดชอบในเรื่องดังกล่าวได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการศึกษาในเรื่องนี้ต่อไป สำหรับผลการประเมินเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ตามการประเมินของนักศึกษาซึ่งมีค่าเฉลี่ยการประเมินอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยนั้นอาจเนื่องจากนักศึกษาผดุงครรภ์กองอนามัยเป็นผู้รับทุนจากจังหวัดต่างภายในภาคใต้ไปศึกษาที่โรงเรียนผดุงครรภ์-อนามัย ศูนย์อนามัยแม่และเด็กเขต 9 จังหวัดยะลา นักศึกษาจึงต้องอยู่ประจำในหอพักของโรงเรียนเพื่อความปลอดภัยและเพื่อความสะดวกแก่นักศึกษาในการเรียนการสอนนอกเวลา หรือในยามวิกาลระหว่างเวลา 16.00 ถึง 08.00 น. ของวันรุ่งขึ้น การอยู่ในหอพักที่มีครูแม่บ้าน 1 คนดูแลนักศึกษาจำนวนกว่า 200 คนนี้เองอาจทำให้นักศึกษามีความรู้สึกขาดความใกล้ชิดกับครูอาจารย์ ประกอบกับการอยู่ไกลบ้าน ไกลจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองจะทำให้มีความต้องการการดูแลเอาใจใส่จากอาจารย์มากขึ้น แต่เนื่องจากอาจารย์ทุกคนมีภาระหน้าที่ในส่วนตัวไม่สามารถให้ความใกล้ชิดแก่นักศึกษาได้มากกว่าในเวลาราชการและในเวลาอยู่เวรแม่บ้านดูแลนักศึกษาในหอพัก จึงทำให้มีผลการประเมินเช่นนั้นได้

2.2 ข้อมูลการประเมินสิ่งประกอบการเรียนการสอนคือตำรา โสตทัศนูปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์การฝึกปฏิบัติ และสถานที่เรียนพบว่าค่าเฉลี่ยการประเมินหลายชนิดอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยทั้งในเรื่องปริมาณ คุณภาพ และความสะดวกในการใช้บริการ เช่นตำราต่างประเทศในห้องสมุดซึ่งมีค่าเฉลี่ยว่ามีปริมาณค่อนข้างน้อยคุณภาพค่อนข้างต่ำนั้น ผู้วิจัยได้ตรวจสอบของจริงพบว่าห้องสมุดโรงเรียนผดุงครรภ์กองอนามัยนั้น มีตำราต่างประเทศ 143 เล่ม โดยร้อยละ 54.55 ได้

พิมพ์ระหว่าง ค.ศ. 1963-1970 นอกจากนั้นพิมพ์ระหว่าง ค.ศ. 1951-1962 และระหว่าง ค.ศ. 1972-1984 โดยเล่มที่พิมพ์ระหว่าง ค.ศ. 1980 เป็นต้นมานั้นมีเฉพาะตำรายาต่างๆ เท่านั้นทั้งนี้อาจเนื่องจากตำราต่างประเทศมีราคาแพงและจัดซื้อลำบากจึงทำให้มีจำนวนน้อยและที่มีอยู่นั้นไม่ทันสมัยเท่าที่ควรได้ สำหรับวารสารวิชาการในปัจจุบันโรงเรียนผดุงครรภ์กอนามัย-ยะลาเป็นสมาชิกรับประจำจำนวน 8 ฉบับ นอกจากนี้ยังมีสารต่างๆ ที่ได้รับจากผู้ผลิต เช่น จุลสารสุขภาพแม่และเด็ก จดหมายข่าวสมาคมวิชาชีพสุขศึกษา และสารสภากาการพยาบาล ทั้งนี้เนื่องจากระยะก่อนวันที่ 1 กันยายน 2529 นั้นโรงเรียนผดุงครรภ์กอนามัย ศูนย์กอนามัย-แม่และเด็กเขต 9 จังหวัดยะลา ยังขาดผู้มีความรู้ทางบรรณารักษศาสตร์ทำหน้าที่เป็นบรรณารักษ์ห้องสมุดจึงมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดหาจัดซื้อหนังสือ การดูแลรักษา และการจัดหมวดหมู่หนังสือ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ห้องสมุด ปัจจุบันจึงอยู่ในระยะการปรับปรุงห้องสมุดในปัญหาต่างๆ สำหรับเครื่องฉายภาพยนตร์ซึ่งได้รับการประเมินว่ามีปริมาณค่อนข้างน้อยและคุณภาพค่อนข้างต่ำนั้น ปัจจุบันโรงเรียนมีเครื่องฉายภาพยนตร์ 3 เครื่องซึ่งได้รับจากกอนามัยครอบครัว เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2513, 3 พฤษภาคม 2522 และ 29 พฤศจิกายน 2523 แต่ 2 เครื่องแรกนั้นชำรุดจึงใช้งานได้เพียง 1 เครื่องเท่านั้น สำหรับเครื่องเล่นวิดีโอได้รับบริจาคจากบริษัท แองโกล-ไทย 1 เครื่อง เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2528 ซึ่งอยู่ในสภาพใช้งานได้ดี ส่วนเรื่องฟิล์มภาพยนตร์นั้นมีฟิล์มภาพยนตร์วิชาการ 22 เรื่องจำนวน 39 ม้วน และมีฟิล์มภาพยนตร์บันเทิง 18 เรื่องจำนวน 54 ม้วน โดยฟิล์มภาพยนตร์ทั้งหมดอยู่ในการดูแลรับผิดชอบของฝ่ายส่งเสริมสุขภาพของศูนย์กอนามัยแม่และเด็กเขต 9 จังหวัดยะลา เมื่อโรงเรียนมีความประสงค์จะใช้นั้นจะต้องทำเรื่องขอยืมระหว่างฝ่ายล่วงหน้า 1 วันจึงทำให้มีผลการประเมินว่ามีความสะดวกในการใช้บริการค่อนข้างน้อย สำหรับเครื่องฉายสไลด์มี 5 เครื่องได้รับเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2513, 12 ธันวาคม 2514, 24 พฤศจิกายน 2518, 17 ธันวาคม 2522 และวันที่ 20 พฤษภาคม 2523 ซึ่ง 3 เครื่องแรกชำรุดไม่สามารถใช้งานได้คงใช้งานได้ดีเพียง 2 เครื่องเท่านั้น ส่วนม้วนเทปวิดีโอของโรงเรียนมีเฉพาะด้านวิชาการเพียง 1 เรื่องเท่านั้น ไม่มีวิดีโอบันเทิง หากนักศึกษาต้องการดูภาพยนตร์บันเทิงจะต้องเช่าจากร้านบริการในย่านชุมชนซึ่งอยู่ห่างจากโรงเรียนประมาณ 3 กิโลเมตร สำหรับฟิล์มสไลด์ทางวิชาการมี 31 เรื่องและมีสไลด์เทป 45 เรื่อง แต่อาจเนื่องจากการประชาสัมพันธ์ยังบกพร่องทำให้อาจารย์ไม่ทราบและไม่ได้ใช้บริการจึงทำให้มีผลการประเมินในเรื่องปริมาณ คุณภาพ และความสะดวกในการใช้บริการอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ส่วนผลการประเมินความสะดวกในการใช้บริการเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ทางการ-

แพทย์สำหรับฝึกปฏิบัติในห้องสาธิตซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยนั้นอาจเนื่องจากแต่เดิมอนุญาตให้นักศึกษาใช้ได้โดยอิสระแต่ปรากฏว่าอุปกรณ์การแพทย์ต่างๆซึ่งมีราคาแพงนี้ได้มีจำนวนขาดหายไปเรื่อยๆปัจจุบันจึงต้องเก็บอุปกรณ์เหล่านั้นใส่ตู้ใส่กุญแจ เมื่อนักศึกษาหรืออาจารย์ประสงค์จะใช้จะต้องบันทึกการยืมกับเจ้าหน้าที่เป็นหลักฐานจึงทำให้ผู้ใช้บริการรู้สึกว่ามีความสะดวกค่อนข้างน้อยได้ สำหรับหุ่นประกอบการเรียนการสอนต่างๆที่มีผลการประเมินด้านปริมาณและคุณภาพอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยนั้น ปัจจุบันโรงเรียนมีหุ่นผู้ป่วยชาย-หญิงอย่างละ 1 ตัว โดยได้รับหุ่นผู้ชายตั้งแต่วันที่ 25 มกราคม 2514 และได้รับหุ่นผู้ป่วยหญิงเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2528 และหุ่นผู้ป่วยชายชำรุดแล้ว ส่วนหุ่นสำหรับเรียนกายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยานั้นมีหุ่น 9 ระบบ 1 ตัว ได้รับเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2514 หุ่นอวัยวะท่อนล่างของสตรี 1 ตัวได้รับเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2514 เช่นกัน และมีหุ่นการเจริญเติบโตของทารกในครรภ์ 1 ชุดได้รับเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2528 หุ่นสำหรับฝึกปฏิบัติทำคลอดมีกระเป่าชุดฝึกกลไกการคลอด 20 ชุดได้รับเมื่อ 8 มิถุนายน 2518 ซึ่งชำรุดหมดแล้วทุกชุด หุ่นเชิงกรานพร้อมหัวเด็ก 1 ชุด ได้รับเมื่อ 8 มิถุนายน 2514 และได้รับเพิ่มอีก 1 ชุดเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2529 และเมื่อเดือนมกราคม 2530 ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลญี่ปุ่นคือได้รับหุ่นสำหรับฝึกกระตุ้นการหายใจในผู้ใหญ่และในเด็กอย่างละ 1 ชุด ดังนั้นบางชนิดเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนอาจารย์และนักศึกษาผู้ใช้บริการแล้ว จะเห็นว่าปริมาณค่อนข้างน้อย และเมื่อมีผู้ใช้เป็นจำนวนมากใช้บ่อยครั้งก็ย่อมทำให้เกิดการชำรุดได้เร็วจึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพและความสะดวกในการใช้บริการด้วย สำหรับห้องเรียนภาคทฤษฎีซึ่งได้รับการประเมินว่ามีคุณภาพค่อนข้างต่ำนั้นเนื่องจากห้องบรรยายมี 3 ห้อง แต่ละห้องมีขนาด 7×9×3 เมตร เมื่อบรรจุเก้าอี้สำหรับนั่งฟังการบรรยายชนิดมีที่วางมือจดงานได้จำนวน 55-58 ตัว โต๊ะครู 1 ชุด และชั้นวางหนังสือของนักศึกษาทำให้มองดูคับแคบและเนื่องจากเก้าอีนั่งทุกตัววางอยู่บนพื้นระดับเดียวกันทำให้ผู้ที่นั่งด้านหลังมองภาพประกอบการบรรยายหรือการสาธิตได้ไม่ชัดเจน ผู้ประเมินได้เสนอแนะให้ทำพื้นห้องเรียนด้านหลังให้สูงกว่าด้านหน้าลักษณะเป็นอัฒจันทร์ สำหรับห้องสาธิตมี 1 ห้องขนาด 6×6×3 เมตร เมื่อวางตู้ใส่อุปกรณ์ต่างๆ เตียง-โต๊ะหัวเตียงของผู้ป่วย อ่างล้างมือ และโต๊ะเจ้าหน้าที่ประจำห้องแล้วจะดูคับแคบมาก ปัจจุบันทางโรงเรียนแก้ปัญหาโดยการแบ่งกลุ่มนักศึกษาเป็นกลุ่มย่อยๆและใช้หอพักเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติในการสาธิตและสาธิตย้อนกลับต่างๆ ส่วนห้องประชุมของโรงเรียนมี 1 ห้องขนาด 7×16×3 เมตร ซึ่งมีความจุคนประมาณ 80-100 คนแต่นักศึกษาทั้งหมดมีประมาณ 220 คนจึงปรากฏผลการประเมินด้านคุณภาพและความสะดวกในการใช้บริการอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ในเรื่อง -

เกี่ยวกับสถานที่ฝึกปฏิบัติงานซึ่งได้รับการประเมินจากนักศึกษาว่าความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลแม่และเด็กที่มีต่อการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาว่ามีความร่วมมืออยู่ในระดับค่อนข้างน้อยนั้นอาจเนื่องจากการฝึกปฏิบัติงานด้านการพยาบาลเบื้องต้นและการพยาบาลทางสูติกรรมจะใช้โรงพยาบาลแม่และเด็กเป็นสถานที่หลัก โดยมีการจัดนักศึกษาเป็นกลุ่มเล็กหมุนเวียนกันขึ้นฝึกปฏิบัติงานตลอดเวลาจึงทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความคุ้นเคยต่อการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา แต่ในสถานฝึกปฏิบัติงานอื่นนั้นจะมีนักศึกษาไปฝึกเป็นช่วงๆ จึงทำให้เจ้าหน้าที่มีความตื่นตัวต่อการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา จึงทำให้นักศึกษามีความรู้สึกว่าความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ในโรงพยาบาลแม่และเด็กมีน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับความร่วมมือของเจ้าหน้าที่ในสถานที่ฝึกอื่นก็อาจเป็นไปได้ ประกอบกับนักศึกษาเองมีความรู้สึกตื่นตัวต่อการฝึกปฏิบัติงานในต่างสถานที่จึงมีการเตรียมตัวทางด้านวิชาการเป็นอย่างดีทำให้เจ้าหน้าที่เกิดความพอใจและเต็มใจที่จะให้ความร่วมมือมากขึ้นได้ สำหรับปริมาณและประเภทของผู้ป่วยสำหรับฝึกปฏิบัติที่โรงพยาบาลแม่และเด็กอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยนั้นอาจเนื่องจากโรงพยาบาลแม่และเด็กเป็นโรงพยาบาลเฉพาะทางสูติรีเวชและโรคเด็กเท่านั้นจึงทำให้มีปริมาณและประเภทของผู้ป่วยค่อนข้างน้อย ประกอบกับมีการให้บริการวางแผนครอบครัวจำนวนมากจึงทำให้สถิติผู้ป่วยสูติกรรมลดลงด้วย นักศึกษาได้เสนอแนะให้จัดหาสถานที่ฝึกปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นซึ่งขณะนี้ทางโรงเรียนได้ดำเนินการปรับปรุงในเรื่องนี้แล้ว

3. ข้อมูลการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

3.1 ด้านการจัดการเรียนการสอน มีผลการประเมินของอาจารย์และนักศึกษาสอดคล้องกันว่าการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนผดุงครรภ์กอนามัย ศูนย์กอนามัยแม่และเด็กเขต 9 จังหวัดยะลา มีความเหมาะสมในระดับค่อนข้างมาก ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ที่ประจำโรงเรียนผดุงครรภ์กอนามัยยะลาก่อน พ.ศ. 2525 นั้นได้ผ่านการอบรมเรื่องการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนผดุงครรภ์กอนามัยมาแล้วซึ่งคิดเป็นร้อยละ 55 ของอาจารย์ประจำโรงเรียนในปัจจุบันนี้ สำหรับการจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาเลือกซึ่งนักศึกษาและผดุงครรภ์กอนามัยได้ประเมินว่าทางโรงเรียนมิได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกเรียนได้อย่างเสรีนั้นเนื่องจากโรงเรียนยังขาดผู้มีความรู้ความสามารถในการสอนวิชาต่างๆที่ยังมิได้เปิดสอนคือวิชาการศึกษาอิสระและวิชาการใช้สมุนไพร ส่วนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆส่วนใหญ่ได้รับการประเมินว่าเหมาะสมในระดับค่อนข้างมาก ยกเว้นวิชาเคมีเท่านั้นที่มีค่าเฉลี่ยการประเมินอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีพื้นความรู้ทางวิทยาศาสตร์ และอาจเนื่องจากลักษณะวิชาของวิชาเคมีนั้นค่อนข้างเข้าใจยากจึงทำให้นักศึกษามีความเห็นว่ามีวิธีการจัด-

การเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ส่วนค่าเฉลี่ยการประเมินของอาจารย์นั้นพบว่าวิชาสุขศึกษา วิชาสรีรศาสตร์และการพยาบาลสรีรศาสตร์ 1 นั้นจัดการเรียนการสอนเหมาะสมในระดับค่อนข้างน้อยอาจเนื่องจากวิชาดังกล่าวมีเนื้อหา และมุ่งให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ แต่มีเวลาเรียนให้น้อยทำให้ยากต่อการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมได้

3.2 การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยการประเมินของอาจารย์ นักศึกษา และผดุงครรภ์อนามัย สอดคล้องกันว่าส่วนใหญ่การวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมีความเหมาะสมและยุติธรรมในระดับค่อนข้างมาก ยกเว้นการประเมินผลด้านความยุติธรรมในการวัดผลประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยซึ่งผดุงครรภ์ประเมินว่ามีความยุติธรรมในระดับค่อนข้างน้อย อาจเนื่องจากในขณะที่ผดุงครรภ์ฯ เป็นนักศึกษานั้นมีการประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยโดยให้หัวหน้าแผนกร่วมกับครูประจำแผนกเป็นผู้ให้คะแนน แต่เมื่อนักศึกษาประเมินว่ามีความยุติธรรมน้อยจึงได้ปรับปรุงวิธีการวัดผลประเมินผลรูปแบบใหม่โดยให้เจ้าหน้าที่ซึ่งควบคุมการฝึกปฏิบัติงานในเวรป่วย-ตึก มีส่วนร่วมในการประเมินผลการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษาด้วย ซึ่งจะเห็นว่าในปัจจุบันนักศึกษาและอาจารย์ประเมินมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างมาก สำหรับการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ นั้น อาจารย์และนักศึกษาประเมินมีค่าเฉลี่ยสอดคล้องกันว่าส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับค่อนข้างมาก ยกเว้นวิชาเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นและวิชาเคมี พบว่ามีค่าเฉลี่ยในระดับค่อนข้างน้อยทั้งนี้อาจเนื่องจากนักศึกษามีความเข้าใจในวิชาเหล่านี้ค่อนข้างน้อย เมื่อใช้การวัดผลด้วยการสอบข้อเขียนเพียง 1-2 ครั้ง แล้วทำการประเมินผลจึงพบว่านักศึกษาส่วนน้อยมีผลการเรียนในระดับดีมาก (A) และระดับดี (B) จึงทำให้มีผลการประเมินว่ามีความเหมาะสมในระดับค่อนข้างน้อย

4. ข้อมูลการประเมินผลผลิต (Product Evaluation) ค่าเฉลี่ยการประเมินของอาจารย์ ผดุงครรภ์อนามัย และผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผดุงครรภ์อนามัย ในเรื่องนี้สอดคล้องกันว่าผดุงครรภ์อนามัยที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรการสาธารณสุขชุมชน(ผดุงครรภ์อนามัย) ฉบับ พ.ศ.2526 จากโรงเรียนผดุงครรภ์อนามัย ศูนย์อนามัยแม่และเด็กเขต 9 ยะลา มีคุณลักษณะทั่วไปและคุณลักษณะเฉพาะทางวิชาชีพอยู่ในเกณฑ์ดีค่อนข้างมาก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าในทัศนะของผู้ผลิตและผู้บริโภค มีความเห็นสอดคล้องกันว่าผลผลิตที่ได้นั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในหลักสูตร และในทัศนะของผู้สำเร็จการศึกษาเองก็มีความเห็นว่าเมื่อผ่านการเรียนการสอนในหลักสูตรนี้แล้วจะมีความรู้ความสามารถตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและสามารถปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบของผดุงครรภ์อนามัยในระดับดีค่อนข้างมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาหลักสูตร

1.1 จากผลการประเมินบริบท เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระของหลักสูตรในครั้งนี้อย่างมีความเห็นว่ากองอนามัยครอบครัว กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ควรทำการประเมินหลักสูตรในลักษณะเดียวกันนี้โดยการศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนผดุงครรภ์อนามัยแห่งอื่นอีก 6 แห่ง ด้วยเครื่องมือชุดเดียวกันแล้วนำผลที่ได้จากการประเมินมาประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป และควรมีหลักการในพระราชบัญญัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พุทธศักราช 2526 เป็นหลักการสำคัญในการปรับปรุงหลักสูตรซึ่งปัจจุบันกองอนามัยครอบครัว กรมอนามัย ได้เริ่มดำเนินการในขั้นนี้แล้ว

1.2 จากผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้คือ

1.2.1 เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา ควรมีการปรับปรุงซึ่งอาจใช้กิจกรรมทางวิชาการเป็นสื่อ นำ เช่น ในการศึกษาชุมชนของนักศึกษานั้นควรให้อาจารย์ทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทั้งในเรื่องของการศึกษาชุมชนและการอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาที่ได้จากการศึกษา ซึ่งการทำงานร่วมกันในลักษณะนี้จะช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาให้มีความสัมพันธ์กันมากขึ้นได้ หรืออาจใช้กิจกรรมอย่างอื่นที่สถานศึกษาเป็นผู้จัดขึ้นโดยให้ทั้งอาจารย์และนักศึกษาได้มีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกัน

1.2.2 เกี่ยวกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนซึ่งมีการเสนอว่าควรรับเฉพาะผู้ที่มีพื้นฐานความรู้สายวิชาวิทย์-คณิตนั้นควรทำการศึกษาในลักษณะของการติดตามผล (Longitudinal Study) เพื่อดูว่านักศึกษาที่มีพื้นฐานความรู้สายวิชาวิทย์-คณิต และสายวิชาอื่น ๆ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นอย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประกอบการพิจารณา กำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ์สมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ต่อไป

1.2.3 ในด้านสิ่งประกอบการเรียนการสอน ควรมีการปรับปรุงด้านการจัดซื้อจัดหาตำราและวารสารวิชาการ เข้าห้องสมุดให้เหมาะสมกับปริมาณและระดับความรู้ของผู้ใช้บริการ ควรมีการจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม และควรปรับปรุงการประชาสัมพันธ์ในเรื่องเกี่ยวกับสัทธิศูปรณ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้ใช้บริการทราบว่ามิอะไรบ้าง ปริมาณเท่าใดและจะติดต่อขอใช้บริการได้จากใครบ้าง เป็นต้น ส่วนห้องสำหรับเรียนภาคทฤษฎี ควรปรับปรุงให้มีลักษณะเป็นอเนกประสงค์อย่างน้อย 1 ห้อง เพื่อใช้สอนในรายที่มีการสาธิตหรือมีภาพ

ประกอบการบรรยาย สำหรับสิ่งประกอบการเรียนในด้านสถานที่ฝึกปฏิบัติงานนั้นควรจัดให้
เจ้าหน้าที่ได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการสอนนักศึกษาและการวัดผลประเมินผลการเรียนภาค
ปฏิบัติบนหอผู้ป่วย และควรจัดให้เจ้าหน้าที่ที่มีโอกาสทัศนศึกษาในสถานที่ซึ่งเป็นสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน
ของนักศึกษาแห่งอื่นฯ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ความรู้เกี่ยวกับการสอนนักศึกษาภาคปฏิบัติ

1.3 จากผลการประเมินเกี่ยวกับกระบวนการซึ่งพบว่าการจัดการเรียนการ-
สอนโดยทั่วไปและในรายวิชาต่างๆ ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับค่อนข้างมากอาจเนื่องจาก
อาจารย์ที่มีประสบการณ์เกินกว่า 5 ปีทุกคนผ่านการอบรมเรื่องการจัดการเรียนการสอนใน-
โรงเรียนผดุงครรภ์ก่อนมาแล้ว มีอาจารย์ส่วนน้อยที่ยังไม่เคยผ่านการอบรมในเรื่องนี้จึงสมควร
ให้ได้รับการอบรมอย่างทั่วถึงเพื่อให้อาจารย์ซึ่งเป็นผู้มีความรู้เฉพาะสาขาวิชาชีพการพยาบาลนั้น
ได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับหลักการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผล
ตลอดจนควรจัดให้มีการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนด้วยเพื่อช่วยให้อาจารย์ได้มีโอกาส-
ประเมินการสอนของตนและเพื่อให้อาจารย์ได้รับทราบถึงแนวทางในการปรับปรุงการสอน ทั้งนี้
เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนแห่งนี้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยในลักษณะของการวิเคราะห์หลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญด้าน
หลักสูตรเพื่อดูความเหมาะสมสอดคล้องของวัตถุประสงค์ โครงสร้าง และเนื้อหาสาระของ-
หลักสูตร รวมทั้งศึกษาเปรียบเทียบกับระเบียบข้อบังคับของการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ใน
พระราชบัญญัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พุทธศักราช 2528 ด้วย

2.2 ควรมีการศึกษาในลักษณะของการวิเคราะห์หลักสูตรผดุงครรภ์ก่อนามัย
เปรียบเทียบกับหลักสูตรพยาบาลเทคนิคหรือพยาบาลระดับต้น เพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการ
ปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรที่มีมาตรฐานขั้นต่ำเท่ากับหลักสูตรอื่นฯในระดับเดียวกัน
ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรผดุงครรภ์ก่อนามัยสามารถศึกษาต่อในระดับสูงได้หลายสาขา
วิชา เช่น สามารถศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ซึ่งเปิดสอนในวิทยาลัยพยาบาลทั่วประเทศ
หรือหลักสูตรอื่นฯในชั้นสูงขึ้นไปได้